

פרשת מקץ

שלוש גישות לחלומות

זהו אחד המהפכים הדרמטיים והמפתיעים ביותר בספרות העולמית: יוסף, שהחל את דרכו כאסיר שנכלא על לא עוול בכפו, הופך בין לילה למשנה למלך מצרים, המעצמה הגדולה ביותר בעולם העתיק. השאלה המתבקשת היא: מה היה ביוסף – איש זר לחלוטין לתרבות מצרים, עברי שהושלך לכלא על ידי אשמת שווא – שהכשיר אותו להפוך למנהיג רב עוצמה? התשובה לכך טמונה בשלושה כישרונות ייחודיים שהיו לו, כישרונות שכל אחד מהם לבדו מצוי אצל אנשים רבים, אך השילוב ביניהם נדיר ומיוחד.

הכישרון הראשון של יוסף היה היכולת לחלום חלומות. החלומות של יוסף, על אלומות אחיו המשתחוות לו ועל השמש, הירח והכוכבים האם הם היו רק ביטוי לתחושותיו האישיות או לדמיונות שווא של נעוריו. בפרשתנו הכתוב מספר "וְעַל הַשָּׁנֹת הַחֲלוֹם אֶל פְּרֹעֶה פִּעְמָיִם – כִּי נִכּוֹן הַדָּבָר מֵעַם הָאֱלֹהִים וּמִמֶּהָר הָאֱלֹהִים לַעֲשׂוֹתוֹ" (בראשית מא). במבט לאחור, אנחנו מבינים שהיִשְׁנֹנֹת חלומו של יוסף הייתה אף היא סימן שאין מדובר בדמיונות שווא. יוסף אכן נועד מנערתו להיות מנהיג שמשפחתו תשתחוה לו, חלומותיו שיקפו את עתידו כמנהיג רב עוצמה.

הכישרון השני היה לפתור חלומות של אחרים, כפי שפתר את חלומותיהם של שר המשקים ושר האופים בכלא, ולאחר מכן גם את חלומו של פרעה. יוסף הבין שלא מדובר במעשי כשפים, אלא בפרשנות הגיונית ומעשית, המסתמכת על מאורעות עתידיים.

הכישרון השלישי, והמרשים ביותר, **היה היכולת ליישם חלומות ולהפוך אותם למציאות**. יוסף לא הסתפק בפענוח חלומות פרעה, אלא הציע תוכנית ברורה לשנים הקשות הצפויות. בזכות יכולות הניהול המרשימות שלו, אשר התגלו הן בבית פוטיפר והן בכלא, יוסף זכה במינוי למשנה למלך מצרים. **יוסף מלמד אותנו שיעור חשוב במנהיגות: חלמו חלומות, פתרו חלומות של אחרים, ומצאו דרכים להפוך חלומות למציאות.**

מעובד מתוך האתר של הרב זקס וספרייו השונים
לקריאה בהרחבה סרקו את הברקוד

מה הכותרת לחלק הזה?

אם תרצו אין זו אגדה", אמר האיש שאנו חבים לו את הקמת מדינת ישראל יותר מכלל אדם יחיד אחר. הרב זקס סיפר על רעיון נפלא ששמע מאלי ויזל. במשך זמן מה התגוררו הרצל וזיגמונד פרויד באותו רובע בווינה. "למזלנו", אמר ויזל, "הם לא נפגשו. תאר לך מה היה קורה אילו שוחחו. הרצל היה אומר, 'יש לי חלום על מדינה יהודית'. פרויד היה עונה, 'ספר לי, הָר הרצל, ממתי אתה חולם את החלום הזה? בוא, שכב על הספה ונעשה פסיכואנליזה'. הרצל היה נרפא מחלומותיו, והמדינה היהודית לא הייתה קמה". **לשמחתנו, עם ישראל לא נרפא אף פעם מחלומותיו.**

העיקרון השני נלמד מכישרונו השני של יוסף. **מנהיגים פותרים חלומות של אנשים אחרים.** הם משכללים את הגולמי. הם מוצאים דרך לביטוי תקוותיו ופחדיו של דור. נאום "יש לי חלום" של מרטין לותר קינג.

והעיקרון השלישי: **מצאו דרך ליישם את החלומות במציאות.** פתרון חלום הוא לפעמים דרך לפתרון בעיה.

לחלום, לפתור ולהיות מעשי

מנהיגים טובים הם אלה שפועלים באופן אקטיבי לפתרון בעיות או מקיפים את עצמם בצוות של אנשים בעלי יכולת לפתור בעיות. חשוב לדעת לזהות מתי הדברים אינם מתנהלים כשורה, אך המנהיגות האמתית ניכרת ביכולת למצוא פתרונות יצירתיים ולהוביל שינויים. יוסף התבלט לא בזכות חיזוי שבע שנות השובע והרעב, אלא בזכות יצירת תכנית חכמה לאגירת תבואה, שאפשרה התמודדות עם שנות הרעב. **הוא חלם חלומות, פתר חלומות של אחרים, והפך את החלום למציאות. כישורים אלה מהווים את ליבת המנהיגות על פי יוסף.**

עקרונות
במנהיגות

הבינו את חלומותיהם של אחרים: האם אתם
מקשיבים לפעמים לשאיפות של אנשים אחרים,
ועוזרים להם לדמיין אותן ביתר בהירות?

ממשו את חלומותיכם: באילו דרכים
אפשר להפוך חלומות למציאות?

עקרונות במנהיגות - הרב יונתן זקס | שלוש גישות לחלומות

עקרונות
בחינוך

חלומות ופתרון בעיות

צוותי חינוך:

- **חלומות כחלק מתהליך החינוכי:** כיצד אנחנו, כצוות חינוכי, יכולים לעודד את עצמנו לחלום בגדול ולשאוף להגשמת מטרות חינוכיות משמעותיות?
- **פתרון בעיות דרך שיתוף פעולה:** איך נוכל לפתח תרבות של שיתוף פעולה בינינו שתאפשר לנו למצוא פתרונות יצירתיים לבעיות שאנו נתקלים בהן בחינוך?
- **יישום חזון בתוכניות מעשיות:** איך כל אחד מאיתנו יכול ליישם את החזון החינוכי שלו בתוכניות עבודה מעשיות בכיתה?

תלמידים:

- **עידוד לחלום:** מהו החלום שלכם לעתיד, ואיך תוכלו להתחיל לפעול להגשמתו כבר עכשיו?
- **עזרה לחברים בפתרון בעיות:** כיצד תוכלו לעזור לחברים שלכם להבין את החלומות שלהם ולמצוא פתרונות לבעיות שהם נתקלים בהן?
- **יישום חלום למציאות:** איך אתם יכולים להפוך רעיון או חלום שיש לכם לתוכנית פעולה ממשית?

